تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعى مەنى قۇلاما جاردان قۇتىلدىرىپ قالدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

2012 ـ جىلى مەن كىرەكولىك جۇرگىزەتىن ٴبىر ادامەن تانىستىم. قازىر قاتتى وكىنەمىن، ەگەر دە ونىمەن كەزدەسپەگەن بولسام، بالكىم، تەرىس جولعا تۇسپەگەن بولار ەدىم. الايدا بۇل دۇنيەدە وكىنىشتىڭ ٴدارىسى جوق، مەن وسى رەتكى ساباقتى ەستە بەرىك ساقتاپ، بۇدان كەيىن ٴوزىمدى، وتباسىمداعىلاردى جاقسى باسقارىپ، بوگدە نيەتتى ادامداردىڭ ازعىرۋىنا، پايدالانۋىنا تۇسپەيمىن.

سول جىلى مەن اقسۋ قالاسىنا بارىپ دوستارىممەن بىرگە وتىرىس وتكىزىپ، اراق ٴىشىپ بولعانىنان كەيىن جولدان كىرەكولىك توسىپ، قىستاققا قايتتىم. كولىككە شىعىسىمەن شوفەر مەنىڭ اراق ىشكەنىمدى ٴبىلىپ، ماعان كوڭىل ٴبولىپ جاقسى وتىر دەدى، سونداي ـ اق بۇدان كەيىن اراقتى از ٴىشۋ جونىندە اقىل ايتتى. سول كەزدە، مەن كوپ ويلامادىم، بۇل شوفەردى باۋىرمال ادام ەكەن دەپ سەزىنىپ، ٴوزارا تەلەفون ٴنومىرىمىزدى قالدىردىق. كەيىن مەن قىستاقتان قالاعا بارعاندا ۇنەمى ونىڭ كولىگىنە وتىراتىن بولدىم.

بىرتە ـ بىرتە ەكەۋىمىز تانىس بولىپ كەتتىك. ٴبىر كۇنى ٴبىز بىرگە تاماق ىشتىك، تاماقتان كەيىن ول قول تەلەفونىن الىپ شىعىپ، ماعان بەينە جازبا كورسەتتى، ىشىندە زورلىقشىل، لاڭكەستىك جانە ٴدىني ۇشقارىلىق يدەياسىن ۇگىتتەيتىن مازمۇندار بار ەكەن. مەن كورگەنىمنەن كەيىن وتە شوشىپ كەتىپ، ورنىمنان تۇرىپ جۇرۋگە وقتالدىم. ول مەنى تارتىپ بىلاي دەدى: "ٴبىز ۇيعۇر ۇلتىمىز، تۋادا مۇسىلمانبىز. سەن تەمەكى تارتۋدان، اراق ىشۋدەن نامىستانبايسىڭ با؟ سەن جاناتقا كىرۋدى ويلاساڭ، ٴسوز جوق، بىزگە قوسىلىپ، ٴىشىنارا ىستەردى ىستەۋىڭ كەرەك".

زاڭ تانىمىم تاياز بولعاندىقتان، كۇندەردىڭ وتۋىمەن، مەن ونىڭ وسى وتىرىك سوزىنە بىرتىندەپ سەندىم، يدەيامدا بىرتىندەپ وزگەرىس تۋىلدى. مەن تۇردان ٴىشىنارا ۇشقارى بەينە جازبالاردى تاۋىپ كورە باستادىم ٴارى اينالامداعى تۋىس ـ تۋعاندارىما، دوس ـ جاراندارىما كورسەتىپ تاراتتىم، سونداي ـ اق ايەلىم مەن بالالارىمنان ٴسوز ـ ارەكەتكە كوڭىل ٴبولۋدى تالاپ ەتتىم. بىرەۋلەر مەنىڭ ەلەكتروندىق ساۋدا ىستەرىنە قىزمەت وتەۋ پۋنكتىمە كەلىپ، مەنەن تووردا ساتىپ الۋعا كومەك سۇراعان كەزدە، مەن ولارعا "جات دىندەگىلەر" مەنەن ارالاسپاۋدى ٴارى قىستاق كادرلارىنىڭ ٴسوزىن تىڭداماۋدى، قىستاقتاعى قيمىلدارعا قاتىناسپاۋدى، ولارمەن بارىس ـ كەلىس جاساسا، توزاققا ٴتۇسىپ، وتقا كۇيەتىندىگىن ايتتىم.

كەيىن كەلە قىستاق كادرلارى مەندەگى قالىپسىزدىقتى بايقاپ، مەنىمەن سىرلاسىپ، اڭگىمەلەسىپ، مەنى تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىنا بارىپ ۇيرەنۋگە ٴناسيحاتتادى. تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىندا مەن مەملەكەتتە ٴبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ٴتىل ـ جازۋدى جانە زاڭ بىلىمدەرىن مۇقيات ۇيرەنىپ، ۇشقارىلىقتىڭ سۇرقيا ٴمانىن تەرەڭ تانىپ جەتتىم، ايتىلمىس "ادام ٴولتىرىپ شەيىت بولعاندار جاناتقا كىرەدى" دەگەندەردىڭ بارلىعى ساندىراق ەكەندىگىن تانىپ جەتتىم. وسى كەزدە بارىپ مەن اسىلىندە ٴوزىمنىڭ ٴدىني ۇشقارى يدەيامەن ميىم جۋىلعاندىعىن، سونداي ـ اق ايەلىمدى، بالامدى جانە كورشىلەرىمدى تەرىس جولعا يتەرمەلەگەندىگىمدى سەزىندىم، شىنىمەن وتە اقىماق ەكەنمىن!

تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىنىڭ ۇيرەنۋ، تۇرمىس ورتاسى جاقسى بولىپ قالماستان، وندا قادىرلەۋگە ٴتيىستى جاقسى وقىتۋشىلار دا بار. ماعان ەڭ تەرەڭ اسەر قالدىرعانى جاڭ تاۋ مۇعالىم، ونىڭ بويى بيىك، كوزىلدىرىك تاعىپ الادى، وتە قاراپايىم، بىزگە ەرەكشە كوڭىل بولەدى. ٴبىز قانداي قيىنشىلىققا جولىقساق تا ول امالدىڭ بارىنشا كومەكتەسىپ شەشىپ بەرەدى.

ٴبىر كۇنى جاڭ تاۋ مۇعالىم تاربيەلەنۋشىلەردىڭ جاتاعىنا كەلدى، مەنىڭ ٴبىر جاتاقتاسىم وعان بىلاي دەدى: وتباسىمىز 23 مۋ جەرگە ماقتا ەكتى، شەشەمنىڭ جاسى ەگدەلەپ قالدى، اپەكەم اۋىرۋشاڭ، وتباسىمىزدىڭ ماقتاسىن تەرەتىن ۋاقىت تاياپ قالدى، الايدا وتباسىمىزداعى قاۋقارلى كۇش مەن عانا مەن، مۇلدە جەتىسە الماي قالدىم. جاڭ تاۋ مۇعالىم ونىڭ قيىنشىلىق تالابىن داپتەرىنە مۇقيات ەستەلىككە الدى ٴارى وعان: "بۇل ٴىستى مەن امالدايىن، سەن الاڭسىز ۇيرەن، الاڭداما"، ـ دەدى.

اپتانىڭ سوڭىندا مەنىڭ جاتاقتاسىم ۇيىنە قايتقان كەزدە اتىزداعى ماقتانىڭ تەرىلىپ بولعاندىعىن بايقايدى. ٴاسىلى جاڭ تاۋ مۇعالىم جاتاقتاسىمنىڭ قيىنشىلىعىن قىستاق تۇرعىندار كوميتەتىنە اڭىس ەتىپتى، قىستاقتا تۇراتىن ٴبىرىنشى شۋجي حاباردار بولعانىنان كەيىن دەرەۋ قىستاق كادرلارىن جانە ٴىشىنارا ەرىكتىلەردى ۇيىمداستىرىپ، تەز ارادا ماقتانى تەرىپ بولىپتى.

وقۋ تاۋىسقانىنان كەيىن، مەن قىستاق تۇرعىندار كوميتەتىنىڭ جانىنان ٴبىر ەرەن بازار اشتىم، ەلەكتروندىق ساۋدا ىستەرىنە قىزمەت وتەۋ پۋنكتىمدى دە وسى اراعا كوشىرىپ كەلدىم، ەرەن بازاردىڭ ىشىندەگى زاتتىڭ ساپاسى جاقسى، باعاسى ۇيلەسىمدى، وعان قوسا ادال تيجارات جۇرگىزدىم، قىستاق تۇرعىندارى مەنەن كەرەك ـ جاراق ساتىپ الۋدى ۇناتادى. ساۋدام كۇسەتتى. مەن تاربيەلەۋ ـ باۋلۋ ورتالىعىندا باۋ ـ باقشا باسقارۋ تەحنيكاسىن ۇيرەندىم، جەمىس ـ جيدەك سەلبەستىك كووپەراتيۆىن قۇرۋدى ويلاپ وتىرمىن. قىستاق تۇرعىندار كوميتەتىنىڭ كومەگىندە مەن بانكەگە 200 مىڭ يۋان قارىز اقشا الۋ ٴوتىنىشىن بەردىم. سەلبەستىك كووپەراتيۆى قۇرىلعانىنان كەيىن، مەن قىستاقتاعى كەدەي وتباسىلارىن بىرگە ىستەپ، بىرگە اقشا تاۋىپ، جاقسى تۇرمىس كەشىرۋگە باستايمىن.

مەن پارتيا مەن ۇكىمەتتىڭ مەنى قۇلاما جاردان قۇتىلدىرىپ قالعاندىعىنا، ماعان شىن جاڭا تۇرمىس سيلاعانىنا شىن جۇرەكتەن العىس ايتامىن، مەن تاباندىلىقپەن جۇمىس ىستەپ، دۇرىس ادام بولىپ، ەڭبەكشىل قوس قولىما سۇيەنىپ، اناعۇرلىم تاماشا تۇرمىستى جاراتامىن.

(گازەتىمىزدىڭ ٴتىلشىسى لي چۋنشيا رەتتەگەن)

ۇلتتىڭ گۇلدەنۋى جولىندا . ەرجۇرەك قۇرباندار شەجىرەسى

ەرجۇرەك قاھارمان لۋ جىنلۇڭ

لۋ جىنلۇڭنىڭ سۇرەتى.

☐ شينحۋا اگەنتتىگى تاراتقان

شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 12 ـ ايدىڭ 24 ـ كۇنى چۇڭچيڭنەن بەرگەن حابارى (ٴتىلشى جوۋ ۋنتاۋ). چۇڭچيڭ قالاسى جيۋلۇڭپو رايونىنىڭ سايىۋنحۋ سازىدىق باقشاسىندا لۋ جىنلۇڭ قۇربانىنىڭ قابىرستانى مەن مۇندالايدى. 1999 ـ جىلى 5 ـ ايدىڭ 27 ـ كۇنى نەباري 25 جاستاعى قوعام حاۋىپسىزدىگى كادىر ساقشىسى لۋ جىنلۇڭ قىلمىس كوماندىسى ۋي XXتى شاقىرتقان كەزدە قىلمىس كوماندىسىنىڭ قارسىلاسۋىنا ۇشىراپ، ەرلىكپەن ىقاسۋ بارىسىندا 21 جەرىنەن پىشاقتالىپ، سوڭىندا قۇتقارۋ ٴونىم بەرمەي ەرلىكپەن قۇربان بولادى. سول جىلى 6 ـ ايدا قوعام حاۋىپسىزدىگى مينيسترلىگى لۋ جىنلۇڭعا مەملەكەتتىك قوعام حاۋىپسىزدىگى جۇيەسىندەگى 1 ـ دارەجەلى قاھارمان ۇلگى اتاعىن تولىقتاپ بەرەدى.

1973 ـ جىلى لۋ جىنلۇڭ شاندۇڭنىڭ لياۋچىڭىندا دۇنيەگە كەلگەن، 1998 ـ جىلى 7 ـ ايدا باتىس وڭتۇستىك ساياسي ـ زاڭ داشۋەسىنەن وقۋ تاۋسىپ، چۇڭچيڭ قالالىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى جوعارى، جاڭا تەحنيكالىق اشۋ رايوندىق قوعام حاۋىپسىزدىگى باسقارماسى (كەيىن جيۋلۇڭپو رايوندىق قوعام حاۋىپسىزدىگى ساقشى بولىمشە مەكەمەسىمەن بىرىكتىرىلگەن) شىچياۋپۋ ساقشى بولىمشەسىنىڭ نوبوس ساقشىسى بولادى. قۇربان بولۋدان ىلگەرى لۋ جىنلۇڭ قىزمەت ورنىن ٴسۇيىپ، كاسىبىن قاستەرلەۋمەن بىرگە، كاسىپتى ۇڭىلە زەرتتەيدى، نوبوس ساقشىسى بولعانىنان كەيىن ول قاراستى رايوننىڭ جاعدايىن ىشكەرىلەي تەكسەرىپ ـ زەرتتەپ، «ۋاقىتشا تۇراتىن جان سانىن باسقارۋ ماسەلەسىنە ۇڭىلگەندە» اتتى ديسسەرتاتسيا جازادى. ساقشى بولىمشەسىندە ول ەشقاشان جەكە باسىنىڭ پايدا ـ زيانىمەن ەسەپتەسپەي، باسقالارعا ىستىق ىقىلاسپەن مامىلە جاساپ، بۇقارانىڭ جانە قىزمەتتەستەرىنىڭ جاقسى باعاسىن الدى.

1999 ـ جىلى 5 ـ ايدىڭ 27 ـ كۇنى لۋ جىنلۇڭ ٴوزى باسقاراتىن لانحۋا قىستاعىنا بارىپ، وسىدان ٴبىر كۇن بۇرىن كەشتە تۇپتاسىپ قۇمار ويناپ، قارۋ ۇستاپ توبەلەسكەن كوماندى ادام ۋي XXتى شاقىرادى. تۇستەن كەيىن ساعات 6دان 35 مينۋت وتكەندە ول ۋي XXتىڭ ۇيىنە قايتاتىن جول اۋزىنا كەلىپ ونى توسادى. 10 مينۋتتان كەيىن ۋي XX قارا ٴتۇستى موتوتسيكلمەن جول اۋزىنا كەلەدى، حالىق ساقشىسىن كورگەن ۋي XX ساسقالاقتاپ، موتوتسيكلىن تاستاي سالىپ قاشا جونەلەدى، لۋ جىنلۇڭ دەرەۋ ەرلىكپەن وكشەلەي قۋادى. ۋي XX لەزدە ماڭىنداعى قالتارىس شاعىن كوشەگە سىپ ەتىپ كىرىپ كەتەدى، لۋ جىنلۇڭ شاعىن كوشەنىڭ 200 مەتر جەرىنە دەيىن قۋىپ بارىپ، ۋي XXتى قولعا تۇسىرۋگە شاق قالعاندا، كەنەت تۋ سىرتىنان قولدارىنا پىشاق ۇستاعان 6 جاس شىعا كەلەدى، ولار ٴدال ۋي XX قىلمىستىق توبىنىڭ باسقا دا بىرنەشە تىرەكتىلەرى ەدى.

7 بۇزاقىنىڭ الدىندا لۋ جىنلۇڭ حاۋىپتەن جاسقانباي: "مەن ساقشى بولىمشەسىنىڭ نوبوس ساقشىسىمىن، ۋي XXتى زاڭ بويىنشا تەرگەۋگە شاقىرىپ تۇرمىن، سەندەر جۇگەنسىزدىك ەتپەڭدەر!"، ـ دەيدى. بۇزاقىلار وركىپ: "جاپادان جالعىز بىزبەن قالاي قارسىلىق كورسەتپەكسىڭ، سەنى جەڭبەي قويمايمىز!"، ـ دەيدى دە، پىشاقتارىن وقتاپ لۋ جىنلۇڭعا سىلتەيدى، لۋ جىنلۇڭ الدىنداعى ٴبىر بۇزاقىنى ۇستاپ العانىمەن، جانىنداعى تاعى ٴبىر بۇزاقىنىڭ پىشاعى ونىڭ ماڭدايىنا ٴتيىپ، قانى بۇرق ەتكىزەدى.

وسى ساتتە لۋ جىنلۇڭ قان جاۋعان كوزىن ازەر اشىپ تۇرىپ، سول قولىمەن بۇزاقىنىڭ پىشاعىن جۇزىنەن ۇستاپ الىپ، بۇزاقىمەن ەرلىكپەن ايقاسادى. وسى كەزدە تاعى ٴبىر بۇزاقى پىشاعىن لۋ جىنلۇڭعا سۇعىپ الادى...

بۇزاقىلار قانقۇيلى ىستەگەنىنەن كەيىن ساسقالاقتاپ قاشىپ كەتەدى. ماڭىنداعى قىستاق تۇرعىندارى دەرەۋ سالا تىزگىن ۇشىمەن جەتىپ، 21 جەرىنەن پىشاقتالعان لۋ جىنلۇڭدى شيپاحاناعا قۇتقارۋعا جەتكىزەدى. 5 ـ ايدىڭ 28 ـ كۇنى تاڭعى ساعات 4تەن 45 مينۋت وتكەندە نەباري 25 جاستاعى لۋ جىنلۇڭنىڭ تىنىسى ماڭگىلىك توقتايدى.

لۋ جىنلۇڭعا كەيىن قوعام حاۋىپسىزدىگى مينيسترلىگى جاعىنان "1 ـ دارەجەلى قاھارمان ۇلگى" اتاعى تولىقتاپ جازىلادى، چۇڭچيڭ قالالىق پارتكوم ونى جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ رەسمي مۇشەسى دەپ تولىقتاپ تانيدى. 2007 ـ جىلى 12 ـ ايدا لۋ جىنلۇڭنىڭ قانعا بويالعان كيىمدەرى مەن ساقشى وفيتسەرلىك كۋالىگى مەملەكەتتىك 1 ـ دارەجەلى مادەني ەسكەرتكىش بولىپ بەلگىلەنەدى.

لۋ جىنلۇڭ قۇربان بولعانىنان كەيىن چۇڭچيڭ قالالىق ۇكىمەت سايىۋنحۋ سازىدىق باقشاسىندا وعان ارناپ ەسكەرتكىش قابىرستان سالادى ٴارى مىس ٴمۇسىنىن ورناتىپ، قايعىلى ساعىنىش بىلدىرەدى.

حاۋىپسىزدىك جاۋاپكەرشىلىگىن قاتاڭ تياناقتاندىرىپ، مەرەكە كۇندەرىندەگى حاۋىپسىزدىككە، جاراسىمدىلىققا شىنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك

(باسى 1 ـ بەتتە)

ەلەكترمەن قامداۋ، ٴورت ٴسوندىرۋ، ورتتەن ساقتانۋ حاۋىپسىزدىك قىزمەتى جانە كوكتەمگى تاسىمال سياقتىلار جونىندە زەرتتەۋ، تەكسەرۋ جۇرگىزدى.

مەملەكەت ەلەكتر تورابى شينجياڭ ەلەكتر قۋاتى شەكتى سەرىكتەستىگى سايكەستىرۋ ـ مەڭگەرۋ ورتالىعىندا شوكرات زاكىر كوكتەم مەرەكەسى مەزگىلىندەگى بۇكىل رايوننىڭ ەلەكتر قۋاتى حاۋىپسىز اينالىسىن قامتاماسىز ەتۋ جاعدايىنان جاسالعان مالىمەتتى تىڭداپ، ەلەكتر قۋاتى شەكتى سەرىكتەستىگى جۇمىسشى ـ قىزمەتكەرلەرىنە امانداسىپ جانە ولاردان حال سۇراپ، قىزمەت ورنىنان تاپجىلماعان ەلەكتر قۋاتى شەكتى سەرىكتەستىگى قىزمەتكەرلەرىنە العىس ٴبىلدىرىپ، مەرەكەلىك تىلەك جەتكىزدى. ول مىنالاردى اتاپ كورسەتتى: ٴبىر جىلدان بەرى، ەلەكتر قۋاتى تاراۋلارى جاڭا داۋىدى جۇزەگە اسىرىپ، ەكونوميكانىڭ، قوعامنىڭ داۋى ٴۇشىن كورنەكتى ۇلەس قوستى. ەلەكتر قۋاتى تاراۋلارى حاۋىپسىزدىك جاۋاپكەرشىلىگىن اناعۇرلىم تياناقتاندىرىپ، مەرەكە كەزىندەگى ەلەكتر تورابىنىڭ حاۋىپسىز اينالىسىنا، ەلەكتر قۋاتىمەن ورنىقتى قامداۋعا كەپىلدىك ەتۋى كەرەك.

تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋدە شوكرات زاكىر ٴۇرىمجى قالالىق ٴورت ٴسوندىرۋ، ورتتەن ساقتانۋ، قۇتقارۋ تارماق اترەتىنىڭ قىزمەت مالىمەتىن تىڭدادى، سونداي ـ اق ٴورت ٴسوندىرۋ، ورتتەن ساقتانۋ نەگىزدىك قۇرىلعىلارىن، قۇتقارۋ ارناۋلى جابدىقتارىنىڭ سەپتەلۋ احۋالىن مۇقيات تەكسەرىپ، ٴورت ٴسوندىرۋ، ورتتەن ساقتانۋ كوماندير ـ جاۋىنگەرلەرىمەن بەينە ەكراندا جۇزدەسىپ، نەگىزگى ساتىداعى ٴورت ٴسوندىرۋ، ورتتەن ساقتانۋ ورىندارىنىڭ شايقاس دايىندىعىن، قىزمەت اتقارۋ جاعدايىن ۇلگى الىپ تەكسەردى. ول مىنالاردى باسا داريپتەدى: كوكتەم مەرەكەسى جاقىنداپ، ادام اينالىمى، زات اينالىمى شوعىرلى كەزەڭدە، ٴورت ٴسوندىرۋ، ورتتەن ساقتانۋ حاۋىپسىزدىگى قىزمەتىنە اناعۇرلىم وسكەلەڭ ٴمان بەرىپ، باستان ـ اياق حالىق بۇقاراسىنىڭ ٴومىرىنىڭ حاۋىپسىزدىگىن ٴبىرىنشى ورىنعا قويىپ، ٴورت ٴسوندىرۋ، ورتتەن ساقتانۋ حاۋىپسىزدىگى شىرعالاڭىنىڭ تۋىلۋىنان قاتاڭ ساقتانىپ، حالىق بۇقاراسىنىڭ ٴومىرى مەن مال ـ مۇلكىنىڭ حاۋىپسىزدىگىن قامتاماسىز ەتۋ كەرەك؛ ٴورت ٴسوندىرۋ، ورتتەن ساقتانۋ بىلىمدەرىن جالپىلاستىرۋدى كۇشەيتىپ، بۇقارانىڭ ٴورت ٴسوندىرۋ، ورتتەن ساقتانۋ حاۋىپسىزدىگى تانىمىن جوعارىلاتىپ، باس اماندىقتى ٴونىمدى قامتاماسىز ەتۋ كەرەك.

كوكتەمگى تاسىمال باستالعالى ٴبىر اپتا بولدى، ٴۇرىمجى بەكەتىنىڭ كۇندىك جولاۋشى مولشەرى ورتا ەسەپپەن 60 مىڭ ادام ـ رەتتەن استى. شوكرات زاكىر كۇتۋ بولمەسىنە كىرىپ، جولاۋشىلارمەن ىقىلاسپەن اڭگىمەلەسىپ، كوپشىلىكتىڭ ساپارلارىنىڭ ٴساتتى، كوكتەم مەرەكەلەرىنىڭ كوڭىلدى بولۋىن تىلەدى، سونداي ـ اق ۋنيۆەرسال قولباسشىلىق ورتالىعىنداعى كەزەكشى قىزمەتكەرلەرگە امانداسا بارىپ، ولاردان حال سۇرادى. ول بىلاي دەدى: قالىڭ كوكتەمگى تاسىمال قىزمەتكەرلەرى بارشا وتباسىلاردىڭ باس قوسۋى ٴۇشىن قىزمەت ورىندارىنان تاپجىلماي، جاپاكەشتىكپەن قىزمەت ىستەپ، قالتقىسىز ۇلەس قوسۋدا، كوپشىلىكتىڭ ۇزدىكسىز قۇلشىنىپ، ٴتۇرلى قامتاماسىزدىق شارالارىن اناعۇرلىم قاتاڭ، اناعۇرلىم ەگجەي ـ تەگجەيلى جاقسى تياناقتاندىرىپ، حاۋىپسىزدىكتى تەكسەرۋدى شىنايى جاقسى ىستەپ، ەشقانداي اعاتتىق جىبەرمەۋگە كەپىلدىك ەتىپ، ٴاربىر جولاۋشىنىڭ ۇيلەرىنە امان ـ ەسەن، ٴساتتى جەتۋىنە مۇمكىندىك جاراتۋىن ٴۇمىت ەتەمىن.

زەرتتەۋ، تەكسەرۋ بارىسىندا، شوكرات زاكىر مىنالاردى باسا داريپتەدى: كوكتەم مەرەكەسى جەتىپ كەلۋ الدىندا تۇر، ادامدار شوعىرلى جەرلەردە ٴورت ٴسوندىرۋ، ورتتەن ساقتانۋ حاۋىپسىزدىگى، قاتىناس ـ تاسىمال حاۋىپسىزدىگى، تۇرمىستىق حاۋىپسىزدىگى دەگەندەردىڭ بارلىعى ساقتىقتى قاتايتۋعا ٴتيىستى ماڭىزدى تۇيىندەر، جەر ـ جەر، تاراۋلار، ورىندار، ٴسوز جوق، قىراعىلىقتى ارتتىرىپ، پارمەندى شارالار قولدانىپ، ٴار ٴتۇرلى حاۋىپسىزدىك شىرعالاڭدارىنىڭ تۋىلۋىنان قاتاڭ ساقتانىپ، ٴوندىرىس حاۋىپسىزدىگى جاعدايىنىڭ ورنىقتىلىعىنا شىنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك. قاتىستى ورىندار مەن تاراۋلار حاۋىپسىزدىك جاۋاپكەرشىلىگىن تياناقتاندىرۋدى كۇشەيتىپ، كوكتەمگى تاسىمالدىڭ حاۋىپسىز، ٴتارتىپتى جۇرىلۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، كوكتەمگى تاسىمالعا قىزمەت وتەۋ ورەسىن جان ـ جاقتىلى جاقسارتىپ جانە جوعارىلاتىپ، اۋىلعا قايتقان بۇقارانىڭ وتباسىنىڭ مەيىرىن سەزىندىرۋ كەرەك. قىزمەت شارالارىن ناقتىلاندىرىپ، تۇلعالىق جاۋاپكەرشىلىكتى ايقىنداپ، ەنەرگيامەن قامداۋدى كۇشەيتىپ، ٴار ۇلت بۇقاراسىنىڭ دۋماندى، بەرەكەلى مەرەكە وتكىزۋىنە مۇمكىندىك جاراتۋ كەرەك.

اۆتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ تۇراقتى مۇشەسى، اۆتونوميالى رايوننىڭ ۇنەمىلىك ىستەرگە جاۋاپتى ورىنباسار ٴتوراعاسى جاڭ چۇنلين تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋدە بىرگە بولدى.

تيانشاننىڭ وڭتۇستىگى مەن سولتۇستىگىندە كوكتەم مەرەكەسىن قۇتتىقتاۋ بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارى كوكتەم مەرەكەسىنىڭ عۇرىپ ـ ادەتتەرى كورمەسى باستالدى

(باسى 1 ـ بەتتە)

بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارىن جالعاستىرۋشىلار تەرەزە ويۋىن قيدى، قانات ٴمۇسىن سالدى، قامىر ٴمۇسىن جاسادى... فورماسى الۋان ٴتۇرلى بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارىن كورسەتۋ قيمىلدارى كوڭىلدى دە بەرەكەلى، شاتتىققا تولى قويىۋ مەرەكەلىك راي قالىپتاستىردى.

ۇعىسۋعا قاراعاندا، بيىل جولعى قيمىل "بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارىمەن كوكتەم مەرەكەسىن وتكىزۋ، مادەنيەتتى بارشا وتباسىنا جەتكىزۋ"دى نەگىزگى تاقىرىپ ەتكەن، مازمۇنى باي، فورماسى الۋان ٴتۇرلى بولعان. ٴان ـ ٴبي تەاترىن قويۋ، جۇمباق شەشۋ، مەرەكە ويىنىن ورىنداۋ، كوكتەم مەرەكەسىنىڭ عۇرىپ ـ ادەتتەرى سۇرەت كورمەسى، مەرەكەلىك سۇرەتتەر كورمەسى، بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارى ٴداستۇرلى شەبەرلىك كورمەسى، ورەندەر قامىر ٴمۇسىن جارىسى، قاعاز قيما تابىستارى كورمەسى، اشەكەي شام كورمەسى جانە قار ـ مۇزداعى ايداعار قايىق جارىسى سياقتى جەلىلەس قيمىلدار مەرەكەلىك ٴتۇستى ايگىلەپ، بۇكىل شينجياڭداعى ٴار ۇلت بۇقاراسىنا مول "مادەنيەت مەرەكەلىك زاتىن" ۇسىنادى ەكەن.

اۆتونوميالى رايوندىق مادەنيەت جانە ساياحات مەڭگەرمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۋجيى ۋ حۋامين مىنانى ٴبىلدىردى: "بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارى كوكتەم مەرەكەسىنىڭ عۇرىپ ـ ادەتتەرى كورمەسى جەلىلەس قيمىلدارى" مادەنيەت جانە ساياحات مينيسترلىگىنىڭ ٴتۇيىندى قولداۋ كورسەتەتىن نىسانىنا ەنگىزىلدى، ول كوكتەم مەرەكەسى كەزىندەگى شينجياڭنىڭ ماڭىزدى مەرەكە قيمىلدارىنىڭ ٴبىرى.